

שכרו של אברהם והשכר שלנו

מאת אנתוני באזארד

בחינה מדוקדקת של האיגרת אל העברים מראה כי "גן עדן" – כלומר מקום השוכן מעבר לשמיים – אינו השכר המובטח לאברהם ולמאמינים הנוצרים. אם יש באמירה זו כדי לזעזע, ייתכן כי הדבר נובע מכך שהתרגלנו לרעיון לפיו למתים מובטח בית שמימי במותם. המסורת גרמה לנו להאמין כי המתים מועברים למשכנם החדש בשמיים כשחייהם עלי אדמות מגיעים לקיצם.

אם תלמידי המקרא מוצאים רעיון מעין זה בכתבי הקודש, ייתכן בהחלט כי הם מכניסים לטקסט את מה שהם מצפים למצוא בו. אך מה באמת אומרים כתבי הקודש? האיגרת אל העברים (י"א:8) מספקת לנו את המידע הבא: אברהם ציית לקריאתו של האל בכך שהלך אל מקום "שהיה עתיד לקבל לנחלה". לאחר מכן הוא חי בארץ המובטחת הזו כגר (י"א:9). הוא "חיכה לעיר שיש לה יסודות, שאדריכלה ומקימה הוא האלוהים" (י"א:10). היצמדות קפדנית לטקסט מלמדת אותנו שנחלתו המובטחת של אברהם אינה אלא הארץ שבה הוא חי את חייו כגר. מובן שארץ זו לא הייתה "גן עדן", אלא ארץ ישראל. גם יצחק ויעקב ירשו עמו את ההבטחה ההיא. כך כתוב באיגרת אל העברים י"א:9.

האבות הנודעים – אברהם, יצחק ויעקב – ציפו, יתר על כן, לרשת עיר (י"א:14) השוכנת בארץ המובטחת שבה חיו כגרים (י"א:9). רצונם היה ארץ טובה יותר והעיר אשר אלוהים הכין עבורם (י"א:15). מתוך אמונה בהבטחות אלו, שטרם הוגשמו, בירך יצחק את ילדיו בנוגע "לדברים העתידים לבוא" – שימו לב היטב, לא דברים שיצחק ציפה להגיע אליהם עם מותו, אלא דברים העתידים לבוא יום אחד – לבוא לכדור הארץ. המאמינים בתקופת הברית הישנה מתו בלי שקיבלו את נחלת הארץ המובטחת (י"א 13, 39). בחייהם הם ציפו לשכר ללא הרף (י"א:26). נאמר במפורש כי שכרם הוא המקום שאברהם הלך אליו בחייו, ושבנו הוא ממש חי (כגר) (י"א:8,9).

כעת אנחנו שמים לב לצעד נוסף בטיעון: י"ב:28 משווה את הנחלה למלכות האלוהים, המורכבת מהעיר והארץ המובטחות: "וכיוון שאנחנו מקבלים מלכות...". לאחר מכן, מושא הציפייה מתואר לבסוף כ-"עיר שלעתיד לבוא" (י"ג:14). שוב אנחנו רואים כי אין מדובר בעיר שאליה אנחנו הולכים, אלא בעיר שעתידה לבוא לכדור הארץ. ישוע יבנה ויכונן אותה כשיחזור. האם הוא לא הבטיח (מתי ה':5) כי הענווים "יירשו את הארץ"? ייתכן כי זו הפעם הראשונה שבה הבנתם את משמעותן של המילים האלה, שהן אמנם פשוטות אך אין דומה להן!

הדברים השמימיים העתידים לבוא

אם אברהם ציפה לשכר במקום הנמצא לא עלי אדמות, יש לומר כי י"א:8 מטעה מאין כמותו. המקום שבו גר אברהם מצוין כנחלה שהוא היה עתיד לקבל. עלינו לזכור עובדה חשובה זו ולהבין כשורה את האזכורים ל-"ארץ מושב שמימית" ול-"ירושלים השמימית" באיגרת אל העברים י"א:16 ו-י"ב:22. האם אנחנו חייבים לפרש ביטויים אלה כסתירה להבטחה המוקדמת לפיה אברהם ציפה לקבל את ארץ ישראל? האם "ארץ שמימית" יכולה להיות עלי אדמות? י"א:16 מדבר על ארץ "שמימית", "טובה יותר", ואותו פסוק מגדיר ארץ זו כארץ הנמצאת בתהליכי הכנה. אך שימו לב היטב לכך שפסוק 20 מדבר באותו הקשר על "דברים העתידים לבוא". בנקודה זו עלינו להתאמץ ולהבין את השפה המקראית כשורה. בפשטות, הדברים "השמימיים" הנמצאים בתהליכי הכנה הם הדברים הקשורים לעיר ולארץ (העתידיות) הצפויות להופיע עלי אדמות. הם אינם "שמימיים" כי מיקומם יהיה בשמיים, אלא כי אלוהים מכין אותם והם יהיו גלויים עלי אדמות. הם יהיו אלוהיים כי אלוהים יספק אותם בעצמו. הם דברים העתידים לבוא, דברים הקשורים לתקופה העתידית של מלכות האלוהים עלי אדמות.

ירושלים של מעלה

שאל השליח דיבר על "ירושלים של מעלה" כעל "אם לכולנו" (האיגרת אל הגלטים, ד':26). אך הוא אינו מגיע למסקנה, כפי שעושים רבים תחת השפעת המסורת היקרה, שנלך לשמיים כדי למצוא עיר זו. נהפוך הוא, בדומה לכותב של האיגרת אל העברים, הוא היה מודע לתהילים פ"ז:ה, "ולציון ייאמר – איש ואיש, יולד בה'. איש יגיד: 'ציון אמי'" (ראו את ה-"ספטואגינטה" [תרגום השבעים], הברית הישנה ביוונית, שכותבי הברית החדשה מצטטים ממנה לעיתים קרובות).

ציון העתידה לקום עלי אדמות, המתוארת בתהילים פ"ז:ה, היא אם כולנו. הדברים השמימיים באיגרת אל העברים הם פשוט דברים הקשורים לתקופה העתידה לבוא. הם דברים הנמצאים בתהליכי הכנה בשמיים, מוכנים להיחשף בתקופת מלכות האלוהים עלי אדמות. אין זה פלא כי הכותב אומר לנו מפורשות (ב':5): "את העולם הבא אשר אנחנו מדברים עליו".

שמה נשכח את הלקח החשוב הזה, עלינו למתוח קו ישר בין "הארץ השמימית" המוזכרת באיגרת אל העברים (י"א:16) לבין "הדברים העתידים לבוא" המוזכרים בפסוק 20 באותו פרק. לאחר מכן, אנחנו צריכים להדגיש בצבעים בוהקים את "העיר העתידה לבוא" המוזכרת בפסוק 14. וכך נלמד כי הכותב של האיגרת אל העברים לא הבין את המונח "שמימי" בדיוק כפי שאנחנו עשויים להבין אותו אינסטינקטיבית. פסוקים נוספים יחזקו אותנו באמונתו כי לאברהם

ולמאמינים בכל הזמנים מובטח שכר בארץ העתידית, המחודשת והיפה.
"הענויים יירשו את הארץ" (מתי ה':5). הם "ימלכו על הארץ" (ההתגלות ה':5).
באיזו עוד דרך יוכל אברהם לרשת אי פעם "את הארץ הזו אשר היהודים גרים
בה" (מעשי השליחים ז':4)? יש טקסט שהתעלמו ממנו בשקט במשך זמן רב
מדי! "אלוהים הבטיח שייתן לאברהם [את ארץ ישראל]", אבל במהלך חייו "לא
נתן לו אלוהים נחלה בה" (ראה מעשי השליחים ז':5). זו הדעה הנוצרית
המקורית שהובעה בבירור ע"י סטפנוס.

אכן, המקום שאברהם היה עתיד לרשת אינו אלא המקום שבו הוא חי כגר. עד
עצם היום הזה הוא לא קיבל "מדרך כף רגל" בו (מעשי השליחים ז':5). הוא
ובניו מתו בלי שקיבלו את ההבטחות (אל העברים י"א:39). על הנוצרים לשמוח
באותה תקווה לחיים בארץ, לחיים בתקופה העתידה לבוא, לחיים במלכות
האלוהים עלי אדמות. כי אם נוצרים אנחנו, אז אנחנו "זרע אברהם ויורשים
על-פי ההבטחה" (אל הגלטים ג':29). עלינו לשאוף להיות מאמינים שזכו
להדרכה ראויה, לעבור הטבלה כדי להשתחרר מהחטא, ולחיות את חיינו
בהכנה לתחייתם של כל המאמינים שישלטו עם ישוע במלכות האלוהים העתידה
להתקיים על כדור הארץ.